

Sínia de cal Quico 2

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Quico (Salelles)
Emplaçament Carretera vella d'Igualada (C-37 z) al km. 90,3 camí en direcció est uns 500 m.
Alçada: 274

Coordenades:

Latitud: 41.70461
Longitud: 1.79057
UTM Est (X): 399375
UTM Nord (Y): 4617687

Classificació

Número de fitxa 08098-323
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08097A002000190000ED

Fitxes associades:

[Cal Quico](#)

[Sínia del Tatjé](#)

[Sínia de cal Quico 1](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dc., 27/01/2016 - 01:00

Descripció

Sínia de tracció animal, del tipus conegut com a sínia de pistons, la qual ha conservat tota la seva estructura i el mecanisme. Aquesta sínia proporcionava aigua per al consum domèstic de cal Quico, mentre que n'hi havia una altra de propera, vora la casa, que servia per regar els horts. La sínia es troba emplaçada uns 80 metres al sud-oest de cal Quico, vora el torrent conegut com el Rasot del Genovès, que uns metres avall s'ajunta amb el Rasot de la Peça tot formant un nou torrent anomenat el Clot del Reguer. Des d'antic, aquests torrents han estat canalitzats i desviats artificialment del seu curs natural per tal d'aprofitar-ne millor l'aigua. Fins i tot la llera de bona part del torrent està protegida mitjançant marges i enllosat de pedra seca. Tot plegat conforma un sistema d'infraestructures hidràuliques molt interessant que inclou diversos pous i sínies.

La sínia pròpiament està formada per una caseta de pedra amb coberta a un vessant, a l'interior de la qual hi trobem un pou de planta rectangular d'una profunditat considerable. Davant la caseta hi ha el mecanisme al voltant del qual donava voltes l'animal. L'arbre o eix de la roda horitzontal és fixat a dues pilastres de formigó. De la part superior en surt el braçol amb el seu balancí, on anava fermat l'animal. A la part inferior una roda horitzontal connecta amb un eix que, mitjançant un engranatge transforma el moviment rotatori horitzontal en moviment rotatori vertical. Una roda vertical, situada a la part baixa de la caseta, feia moure una biela que activava un pistó, el qual feia bombejar l'aigua per l'interior d'una conducció en forma de tub que arribava fins a la casa. La sínia de pistons es va generalitzar ja entrat el segle XX i va substituir la sínia de taps. Aquesta, al seu torn, havia substituït la sínia de catúfols; totes eren activades mitjançant tracció animal.

Observacions:

Informació oral facilitada per Fèlix Fargas Morera.

Història

L'indret al voltant de cal Quico és anomenat des d'antic com les Fonts Joanes. És un lloc on hi havia diferents afloraments naturals d'aigua i on també hi passa un torrent que, amb els anys, ha estat canalitzat i desviat artificialment del seu curs natural. Encara avui es conserva un pou, anomenat Pou de l'heura, que és anterior a la casa i molt antic, i que tradicionalment havia servit com a pou públic. Així doncs, les Fonts Joanes era un indret frondós, situat al costat de l'anomenat camí dels Sagraments, un lloc on s'hi solien fer festes i trobades, i que també ha estat aprofitat des de temps antics per a l'agricultura de regadiu.

Els terrenys on hi ha la sínia eren una vinya que pertanyia a la casa de cal Tatjé, de Salelles, i segurament foren els amos d'aquesta casa els que van construir el pou, que ja existia quan l'any 1898 es va construir la casa de cal Quico. El fundador de cal Quico fou Francesc Fargas Playà, nascut a cal Nestet i fill de Valentí Fargas Brunet, que era el gran dels tres germans Fargas que van arribar a Salelles procedents de Castellgalí. Francesc era casat amb Dolors Tatjé Company, germana d'Anna Tatjé, que era la muller de Pere Tomàs, el fundador de la casa veïna de cal Pere. El fill i hereu de Francesc i Dolors, conegut com el Valentí de cal Quico, era casat amb Trinitat Morera Vila, de Marganell. El mecanisme de la sínia en el pou es devia introduir entorn dels anys 1920 o 30. La sínia de pistons, moguda per tracció animal, va estar en funcionament fins els volts de 1960, quan va ser substituïda per una bomba elèctrica.

Bibliografia

FARGAS MORERA, Fèlix (2012). Salelles, 1000 anys de fets i esforç, treball i creixement de la seva parròquia, p. 36,37,150.

